

HANDSCHRIFT 50

Antwerpen, Ruusbroecgenootschap, Hs. 50.

Dit zijn sermoenen gedaen vanden eerw. Pater gouda vande societyt jesu.

Papier, 142 fol., 159 x 202 mm, 17^e eeuw.

BOEKBLOK

Katemopbouw: 17 IV¹³⁶, IV -1¹⁴³

Dit handschrift bestaat hoofdzakelijk uit quaternionen van papier. Aan het boekblok gaat een onbeschreven en ongenummerd bifolium vooraf, waarvan het eerste blad het voorste schutblad is. Het bifolium heeft, net als de andere folia, een afgelijnde bladspiegel in loodstift van ca. 105 x 150 mm. In de rechterhoek van de bovenmarge is in grijs potlood moderne foliëring aangebracht. Het watermerk in het papier is het duidelijkst zichtbaar vanaf fol. 137 omdat deze folia onbeschreven zijn (maar wel afgelijnd).

SCHRIFT EN DECORATIE

De gehele codex is geschreven door één hand uit de 17e eeuw, behalve een later bijschrift in de rechtermarge op fol. 99r in potlood. In de ondermarge van fol. 1 staat een inscriptie dat mogelijk in een latere fase door de eerste hand werd toegevoegd. De inscriptie is minder verzorgd geschreven en de kleur van de inkt is lichter. Rubricering wordt gebruikt als aanduiding van de titel van de verschillende sermoenen. De eerste hoofdletter van een sermoen is gerubriceerd. Rood opgehoogde hoofdletters dienen dan weer als aanduiding van een nieuw onderdeel binnen een sermoen. Regelvulling gebeurt aan de hand van rode horizontale lijnen die tot aan de rechtermarge lopen.

BAND

De band is van lichtbruin leder en bevat resten van twee metalen sloten. De beschadigde rug telt vier ribben, waarvan in de onderste rib de dubbele bindtouden zichtbaar zijn. Boven en onder de ribben lopen driedubbele lijnen die ca. 18 mm doorlopen op het voor- en achterplat. Ook aan de kop en de staart is een driedubbele lijn aanwezig. In het tweede veld is een opschrift aangebracht op een wit papieren titelschild met daarop: "Sermoene van de drij belofte". De platten zijn van hout en de dek- en schutbladen van papier.

Voor de decoratie van het voor- en achterplat werden verschillende stempels gehanteerd. In het midden van de platten staat een rechthoek gevormd door driedubbele lijnen van ca. 54 x 133 mm. De horizontale driedubbele fileet wordt herhaald op ca. 16 mm van de boven- en onderrand van de rechthoek. Aan de buitenrand van die rechthoek staat een rechthoek van ca. 11 mm breed bestaand uit bloemen en bladmotieven, die met blinde stempeling zijn aangebracht. Dat geheel is op zijn beurt omgeven door een rechthoek gevormd door driedubbele lijnen. Daarrond is er een nieuwe rechthoek gevormd door banden van ca. 15 mm breed in een verhitstempel. In die banden staan vruchten- en plantenmotieven afgebeeld. Aan de buitenrand daarvan is er opnieuw een rechthoek van driedubbele lijnen die doorlopen naar de randen van het plat. Aan de uiterste randen van de platten, behalve aan de kant van de rug, loopt een lijn van ca. 3 mm dik.

GESCHIEDENIS

Het handschrift werd vermoedelijk geschreven door Elisabeth Librechts want in de ondermarge van fol. 1 staat geschreven "bidt voor mij Elisabeth Librechts". Op het dekblad van het voorplat kleeft een rode Ex libris van het Ruusbroecgenootschap.

LITERATUUR

[ontbreekt]

INHOUD

De preken die in het handschrift voorkomen zijn gebaseerd op de 'De Consideratione' van Bernardus van Clairvaux.

Fol. 1r-2r	Dit zijn sermoenen gedaen vander eerw. Pater Gouda vande societyt Jesu om te comen tot de volmaecktheit van de religieusen staet aengaende de drij beloften, seer schoon en geleerde sermoenen, dit is de voor reden.
Fol. 2r-9r	Het eerste sermoen sprekende vande 3 beloften int gemeijn belooft en betaelt aenden heer uwen godt
Fol. 9r-21r	Het 2 sermoen vande belofte van armoede wat loon ons daer voor berijt is, en waer in die meest gelegen is salich sijn die arm van geest want het rijck der hemelen hoort him toe Mathei int 5 cap
Fol. 21r- 30r	Het 3 sermoen van verscheijden trappen der heiligen armoeden en remedien en verweeksels die ons daer toe mochten bewegen en van ongeregelde liefde tot cleijn saecken salich sijn die arme van geest
Fol. 30r-36r	Het 4 cap. oft sermoen vande verscheijden sonden tegen de heilige armoede en vanden oorlof diemen behoort te hebben om eeuwige dingen te gebruijcken salich sijn die arm van geest
Fol. 36r-42v	Het 5 sermoen het fundament der armoeden is niet eijgens te hebben en hoe de armoede in allen oordens niet enen gelijck en is en wat sorte van sonde het is dese belofte te breken
Fol. 42v-50v	Dat 6 sermoen het fundament der armoeden dat is niet eijgens te hebben, en hoe de armoede in alle oorden niet enengelijck en is, en wat sorte van sonde ht is dese belofte te breken [gelijkaardig aan het vijfde sermoen]
Fol. 50v-57v	Het 7 sermoen Lof vanden staet der reijnicheit drij trappen daer van en 3 middele om daer toe te geraken en om dien te bewaren, gij en sijt niet geroepen tot onsuiverheit maer tot heijlichmakinge ad tesola 4 cap
Fol. 57v-66v	Het 8 sermoen aengaende de vrijheit inde bicht vande suiiverheit hoemen sondicht tegen dese belofte met woorden en gedachten abstinete vos a carnalibus desiderius quie militant adversus
Fol. 66v-74r	Het 9 sermoen wanneer men dootsonde doet tegen de suiiverheit en wanneer men consenteert en wat remedien om die wel tonderhouden, beati mundo corde
Fol. 74r-82v	Het 10 sermoen ander middelen om dese deuicht te bewaren te weten doorsacken schouwen en hem oeffenen in wercken van penitentien en dier gelijcke salich sijn die suiiver van herten sijn want sij sullen godt sien
Fol. 82v-91v	Dat 11 sermoen vanden lof en prijs der gehoorsaemheit hoe die godt behaecht en hoe nootelijck alle religieusen dese deuicht is deerste vande belofte van gehoorsaemheit melior est obedientia quam
Fol. 91v-99v	Het 12 sermoen hoemen moet versaken sijnen eijgen wil en verstant en van noch eenige ander trappen der gehoorsaemheit en hoemen daer tegen sondicht melior est oedientia quam
Fol. 99v-110v	Het 13 sermoen van ander sonden tegen de gehoorsaemeheit ende vande gehoorsaemheit formalis en materialis en voorts vande ongehoorsaemheit contrarie dese deuicht
Fol. 110v-117r	Het 14 sermoen vande murmuratio wanneer die dootsonde is, en hoe godt die straft en oock van men heer den doctoer eijgen goetduncken
Fol. 117r-125r	Het 15 sermoen vande blijde en blinde gehoorsaemheit en verscheijden gelijckenissen daer van melior est obedientia quam
Fol. 125r	Het 16 sermoen noch vande blinde gehoorsaemheit en verscheijden conditien met de welke men behoort gehoorsaemheit te sijn

